

Opole, dn. 29.08.2024

Ocena

rozprawy doktorskiej mgr Joanny Lewandowskiej na temat
„Ryzyko otyłości i jej powikłań matabolicznych a styl oraz jakość życia kobiet
po menopauzie z populacji wrocławskiej”

Przedstawiona rozprawa stanowi oryginalną próbę oceny wpływu czynników związanych ze stylem życia na zaburzenia metaboliczne w grupie kobiet po menopauzie.

W przedstawionej do recenzji rozprawie podniesiono problematykę z zakresu przyczyn nadwagi i otyłości oraz związanych z tym powikłań metabolicznych, wkraczając w zakres współczesnej fizjoterapii i fizjoprofilaktyki, Na podkreślenie zasługuje pewna wartość prognostyczna badań mogących mieć znaczenie dla ustalenia właściwego postępowania terapeutycznego oraz podejmowania skutecznych działań prewencyjnych.

Przeprowadzone w pracy badania dotyczące szczegółowego określenia zależności dotyczących występowania otyłości oraz stylu życia kobiet po menopauzie w pełni zasługują na szersze opracowanie, tym bardziej, że brak dotychczas obowiązujących standardów postępowania dotyczących osób z nadwagą i osób otyłych, uwzględniających czynniki społeczno-ekonomiczne, zarówno w programach fizjoprofilaktyki jak i w późniejszej kompleksowej fizjoterapii chorych otyłych z dysfunkcjami wielonarządowymi.

Brak także w dotychczasowym piśmiennictwie szerszych i wiarygodnych opracowań dotyczących nie tylko możliwości kompleksowego usprawniania w profilaktyce otyłości, ale przede wszystkim szerszej próby wyjaśnienia mechanizmów i czynników wpływających na występujące powikłania metaboliczne. Badania podjęte przez autorkę są celowe i stanowią także niewątpliwy wkład w kliniczną ocenę mechanizmu zaburzeń, związaną z modyfikacją zachowań antyzdrowotnych w grupie kobiet po menopauzie.

Rozprawa doktorska stanowi więc nie tylko wartość poznawczą w zaprojektowanym i ustalonym procesie badań, ale także pewną wartość prognostyczną, dotyczącą możliwości zastosowania alternatywnych strategii postępowania terapeutycznego u osób otyłych.

Tekst przedstawionej rozprawy doktorskiej zawarty jest w 8 rozdziałach zawierających: wstęp, cel pracy, hipotezę i pytania badawcze, materiał i metody badawcze, wyniki, dyskusję, wnioski i piśmiennictwo. Rozprawa zawiera także streszczenie, spis rycin i tabel oraz wykaz skrótów i załączniki.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła zasadność projektu podejmującego tematykę występowania otyłości i jej powikłań związaną ze stylem i jakością życia kobiet po menopauzie. W sposób szczegółowy omówiła politykę zdrowotną w aspekcie aktualnych zmian demograficznych, powikłania zdrowotne kobiet po menopauzie i występujące ryzyko chorób przewlekłych jak i zalecane formy aktywności dla kobiet starszych oraz zachowania prozdrowotne związane z jakością życia.

W rozdziale drugim autorka opisał cel główny podjętych badań a w rozdziale trzecim zawarła hipotezę i cztery pytania badawcze dotyczące m. in. rozpowszechnienia i zróżnicowania występującej otyłości, ryzyka zaburzeń metabolicznych, oceny jakości życia oraz modyfikowalności zachowań zdrowotnych u badanych kobiet.

Rozdział czwarty zawiera organizację badań, charakterystykę grupy badanej, dokładny opis metod badań oraz metody, którymi się posłużono do obliczeń statystycznych.

Wyniki badań autorka przedstawiła w rozdziale piątym. Zawarła w nim wyniki kolejnych badań związanych z oceną czynników ryzyka zaburzeń metabolicznych kobiet po menopauzie, stylem życia i ryzykiem wystąpienia zaburzeń metabolicznych oraz oceną jakości życia badanych kobiet i ryzykiem wystąpienia zaburzeń metabolicznych.

W rozdziale szóstym autorka omówiła wyniki badań własnych i porównała je z wynikami innych autorów. Autorka w rozdziale tym przedstawiła problem nadwagi i otyłości oraz zaburzeń metabolicznych, znaczenia aktywności fizycznej, nawyków żywieniowych oraz jakości życia kobiet po menopauzie w populacji wrocławskiej. Pozwoliło to określić przyczyny wyboru tematu wykazując dotychczasowe zróżnicowanie wyników doniesień naukowych. Autorka wykazała celowość przeprowadzonych badań, a w następstwie ich przeprowadzenia określiła zależności dotyczące otyłości i występujących zaburzeń metabolicznych w badanej grupie kobiet.

Przeprowadzone badania i zastosowane metody analizy statystycznej pozwoliły autorce na wyciągnięcie wniosków, w których stwierdziła występowanie ponadnormatywnych parametrów antropometrycznych i biochemicznych związanych z otyłością w badanej grupie kobiet po menopauzie. Autorka wykazała, że okres po menopauzie jest czynnikiem zwiększającym ryzyko występowania otyłości i zespołu metabolicznego wskazując na konieczność całościowej i kompleksowej oceny stanu zdrowia kobiet.

Cel badań został właściwie sformułowany, a przeprowadzone badania pozwoliły na wyciągnięcie prawidłowych wniosków. Zastosowanie analiz porównawczych licznych wskaźników pozwoliło na obiektywną ocenę wyników. Autorka prawidłowo dobrała i wykorzystała materiał źródłowy, bez zarzutu jest też formalny układ pracy.

Na podkreślenie zasługuje wartość praktyczna przeprowadzonych badań i możliwość wykorzystania wybranych zależności w fizjoprofilaktyce osób otyłych. W istocie praca dotyczy bowiem możliwości wykorzystania wiedzy dotyczącej wpływu czynników wpływających na ewentualne zmiany otłuszczenia jako pewnego potencjału terapeutycznego w nowoczesnej fizjoprofilaktyce.

Na podkreślenie zasługuje warsztat badawczy i dociekliwość naukowa autorki umożliwiająca szczegółową ocenę zmian otyłości oraz występujących i związanych z tym powikłań w grupie kobiet po menopauzie. Autorka w sposób szczegółowy opisała ograniczenia pracy uwzględniając trudności doboru odpowiednich grup kobiet uniemożliwiające pełną i zgodną z założeniami pracy analizę zachowań prozdrowotnych. Toteż z obowiązku recenzenta chciałbym jedynie zwrócić uwagę na niepełne uwzględnienie dominujących, modyfikowalnych zachowań zdrowotnych w badanej grupie, które umożliwiłyby jak zaznacza autorka wstępną diagnozę programu promocji zdrowia. Wydaje się także, że w przedstawionych wnioskach należałoby być może dokładniej przedstawić występujące i wykazane zależności, tym bardziej, że praca wskazuje na możliwości ich wykorzystania w nowoczesnej fizjoprofilaktyce, ukierunkowanej nie tylko na zwalczanie otyłości, ale także na ewentualne zróżnicowanie postępowania z grupami osób otyłych. Powyższe uwagi, podobnie jak i nieaktualność niektórych pozycji piśmiennictwa noszą charakter dyskusyjny, a nieliczne błędy edytorskie w żaden sposób nie obniżają wartości merytorycznej pracy.

Przedstawiona rozprawa spełnia warunki pracy doktorskiej wnosząc elementy nowatorskie. Przygotowana przez magister Joannę Lewandowską rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dn. 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Należy podkreślić, że zarówno warsztat doktorantki przedstawiony w rozprawie, aktualność problemu jak i prawidłowy dobór narzędzi pozwalających na jego rozwiązanie pozwala na złożenie wniosku do Wysokiej Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie mgr Joanny Lewandowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Wnoszę także o wyróżnienie pracy.

dr hab. Jan Szczegielniak, prof. nadzw.

